

Варвара Соколова

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова, Україна

БРИТАНО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Varvara Sokolova

Odesa I.I.Mechnikov National University, Ukraine

BRITISH-UKRAINIAN RELATIONS: EVOLUTION&PERSPECTIVES

British-Ukrainian relations are one of the 'youngest' tracks in British foreign policy. Despite its 25 years old diplomatic history, these relations have the most active faze and efficiency only last 3 years.

Before this Ukraine had been in the captivity of stereotypes: in early 90's it was associated as a post-Soviet republic, in the middle of 90's – beginning of 2000's Ukraine tried to recommend itself like a partner of all West European countries (including Great Britain), but 2014 was a crucial year between United Kingdom and Ukraine when British government saw how fragile could be the architecture of security that was tapped on the paper and practice significance was not available.

For the depth understanding of British-Ukrainian relations author used wide variety of different sources. There were: one monographic work and some articles of Ukrainian specialists on British-Ukrainian relations from the period of 90's-beginning 2000's, official site of Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, different articles with speeches of ex-Prime-Minister David Cameron were very helpful too, and also there was very useful an official site of British Government, because of reach documentary base.

The main author's idea is to trace evolution of British-Ukrainian relations from 1991 till nowadays and try to make conclusions in the form of perspective for next 2018 year in these bilateral relations.

Keywords: Great Britain, United Kingdom, Ukraine, diplomacy, foreign policy, historical steps, perspectives.

Після проголошення Верховною Радою незалежності України 24 серпня 1991 року Велика Британія перший час ставилася до України, як і до інших колишніх радянських республік, дещо з недовірою, не бачачи в них реальної політичної ваги.

Проте по завершенню доленосного для України референдуму, під час якого український народ понад 90% голосів підтвердив Акт проголошення державної незалежності, позиція Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії щодо України кардинально змінилася¹.

Згідно Постанови Верховної Ради України «Про Основні напрями зовнішньої політики України» від 2 липня 1993 р. у зовнішній політиці України визначилися три основних напрями: розвиток двосторонніх міждержавних відносин, європейська інтеграція та багатостороння дипломатія. У двосторонніх відносинах пріоритетними є взаємини із сусідніми країнами і стосунки зі стратегічно важливими партнерами – впливовими державами світу, в когорті яких своє окреме місце займає Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії.

31 грудня 1991 року Велика Британія офіційно визнала незалежність України. З цієї дати розпочалася нова сторінка у відносинах двох країн, і перш за все відкрилися значні перспективи для налагодження конструктивного політичного діалогу та формування концептуально-системних засад політичних відносин².

¹ Чернінко, І. (2007). Українсько-британські відносини: історія та сучасність. Київ: Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 313-321.

² Грубінко, А. (2005). Україно-британські відносини 1991-2004. Тернопіль, 14.

10 січня 1992 року Сполучене Королівство встановило з Україною дипломатичні відносини, Генеральне консульство Великої Британії (відкрите у Києві у листопаді 1991 року) стало посольством¹.

Вже у вересні 1992 р. відбувся перший офіційний візит міністра закордонних справ України до Великої Британії, під час якого було проведено переговори з представниками британських міністерств, ділових кіл країни й підписано перші двосторонні документи².

У 1993 р. Президент України Л. Кравчук відвідав Велику Британію. Було підписано Міждержавний договір про принципи відносин і співробітництва. Згідно з Договором між двома країнами передбачалася співпраця у різних сферах економічної діяльності, розвиток контактів між Збройними силами та Міністерствами оборони, сприяння інтеграції України до ЄС, міжнародних фінансово-економічних і військових організацій.

Цього ж року, 10 лютого, між Урядом України та Урядом Великої Британії підписано Угоду про співробітництво в галузях освіти, науки та культури, що сприяло співпраці у гуманітарній сфері між двома країнами. Існуюча договірно-правова база дає змогу поглиблювати всі напрями двосторонньої гуманітарної співпраці, зокрема забезпечити широке представлення британській громадськості традицій, історії та культурно-мистецьких надбань України³.

Роком двосторонніх візитів став 1995-й. Вагоме значення для України мав травневий візит міністра фінансів Великої Британії Кларка, оскільки він стосовно фінансової підтримки України⁴.

У період з 1995 по 2000 рік Україну двічі відвідували міністри закордонних справ Великобританії Малколм Ріфкінд (у вересні 1995-го) і Робін Кук (у квітні 2000-го). Міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко побував у Сполученому Королівстві тричі (два рази у 1995-ому році та один у 1996-ому), а його наступник Борис Тарасюк – двічі у 1999 році. На рівні міністерства закордонних справ Великобританії Україну відвідували: Бонсор та Бейліс у 1995-ому році, Хендерсон у червні 1998-го року. У 1995 році з українського боку Великобританію відвідав перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко⁵.

Окрім наведених автором вище візитів міністрів закордонних справ та їх заступників з боку Великої Британії та України, у період з 1995 по 2000 роки відбуваються двосторонні контакти на рівні інших органів, міністерств і відомств. Так, у травні 1995 року Лондон відвідала урядова делегація України на чолі з виконуючим обов'язки Прем'єр-міністра України Євгеном Марчуком. Того ж року візит до британської столиці здійснив спеціальний представник уряду України при Європейському Союзі, голова міжвідомчого комітету у справах ЄС Ігор Мітюков. У вересні того ж 1995-го року Великобританію відвідав голова Адміністрації Президента України Дмитро Табачник, а в жовтні наступного року у Великобританії перебувала делегація МВС України на чолі з міністром Юрієм Кравченком. Через місяць Україну відвідав спадкоємець британського престолу принц Чарльз.

На запрошення Леоніда Кучми 18 квітня 1996 року в Україні з одноденним офіційним візитом перебував Прем'єр-міністр Великої Британії Джон Мейджор. Підіймалися питання закриття Чорнобильської АЕС⁶.

Велика Британія того часу надавала великого значення поширенню ЄС на Схід. Для одних країн це означало членство, але Велика Британія орієнтується не лише на тих, хто його чекає. Україна була першою державою пострадянського простору, що підписала з ЄС Угоду про партнерство та співробітництво, а Велика Британія стала другою після Іспанії країною, що ратифікувала цей договір⁷.

¹ Збірник документів і матеріалів (1998) *Україна на міжнародній арені (1991–1995 рр.)*. Київ: Юрінком Інтер, 463.

² Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

³ Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

⁴ Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

⁵ Савін, С. (2017). *Розвиток україно-британських політичних відносин у другій половині 1990-х років*. <<http://www.kymu.edu.ua/vmv/v/05/savin.htm>>.

⁶ Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

⁷ Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

У 1997 році в Києві українські митники приймали делегацію своїх британських колег.

У лютому 1998 року у Великобританії побував секретар РНБО України Володимир Горбулін, а в грудні того ж року – делегація Генпрокуратури України на чолі з прокурором Михайлом Потебеньком. У лютому і жовтні 2000 року візити до Лондона здійснив тодішній Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко¹.

У цьому ж році 23-25 червня відбувся візит до України заступника державного секретаря закордонних справ та у справах Співдружності Великої Британії Девіда Хендерсона, якого прийняв міністр закордонних справ України Борис Тарасюк. Було обговорено широке коло питань двосторонніх відносин і проблем, пов'язаних з інтеграцією України до європейських політичних та економічних структур. Мова йшла, зокрема, про шляхи поглиблення українсько-британського політичного діалогу, розширення економічного співробітництва, збільшення торгового обороту й обсягів британських інвестицій у народне господарство України.

Важливе значення мали переговори, які відбулися 1 лютого 1999 року між міністром закордонних справ України Борисом Тарасюком і державним секретарем закордонних справ та у справах Співдружності Великої Британії Робертом Куком. Обидві сторони констатували поступ у розвитку українсько-британських відносин у політичній, економічній, культурній сферах. Учасники переговорів дійшли спільної думки про існування значних потенціалів для подальшого поглиблення економічно-інвестиційного партнерства, зокрема в енергетичному секторі. Особливу увагу було приділено проблематиці розширення договірно-правової основи відносин, торговельно-економічної співпраці, заохочення британських інвестицій у пріоритетні галузі економіки України. Окремо обговорено було питання підтримки Великою Британією прагнення України до набуття статусу асоційованого члена ЄС, запрошення її до участі в роботі Європейської конференції, врахування української позиції у виробленні спільної стратегії ЄС до України².

На зустрічі Анатолія Кінаха з послом Великої Британії в Україні Грегорі Смітом 21 липня 2001 року, містер Сміт зробив заяву, що голова британського уряду Тоні Блер виражає «величезний інтерес» у розвитку двостороннього співробітництва. Повідомивши про це наступного дня, Кінах зауважив, що проведення зустрічей та переговорів українського уряду з урядами західних країн підтверджує, що Україна може вирішувати існуючі проблеми демократичним шляхом та рухатися вперед³.

Ефективне використання потенціалу двосторонніх відносин України з провідними європейськими державами значно стимулювало реалізацію українського євроінтеграційного курсу. Підтримка та розвиток двосторонніх зв'язків з країнами-членами Європейського союзу набувало особливих рис. Це пояснювалося новою на 2007 рік інституціональною реформою Євросоюзу – Лісабонським договором. Він передбачував принцип однакості при прийнятті рішень з єдиної зовнішньої політики ЄС⁴.

Період з 2008 по 2009 рік характеризувався посиленням двосторонніх відносин та проведенням значної кількості візитів на усіх рівнях. Зокрема, відбулися три візити Президента України до Великої Британії (травень та жовтень 2008 року, січень 2009 року) та візит Голови Верховної Ради України до Британії (жовтень 2009 року), тощо. За підсумками візиту в травні 2008 року Президента України до Великої Британії було ухвалено Спільну заяву, в якій задекларовано стратегічний характер українсько-британських відносин.

Зміни політичного керівництва України та Великої Британії за підсумками національних виборів у 2010 році не позначилися на принциповому характері двостороннього діалогу Києва та Лондона. Продовжувалися активні політичні контакти керівництва обох держав⁵.

¹ Савін, С. (2017). *Розвиток україно-британських політичних відносин у другій половині 1990-х років*. <<http://www.kymu.edu.ua/vmv/v/05/savin.htm>>.

² Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

³ Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

⁴ Галик, В. (2017). *Україна в Європі і світі*. <http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya>.

⁵ Політичні відносини між Україною та Великою Британією (2017). <<http://uk.mfa.gov.ua/ua/ukraine-uk/diplomacy>>.

У січні наступного року в рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі відбулася робоча зустріч Президента України Віктора Януковича та Прем'єр-міністра Великої Британії Гордон Брауна. У період 2010-2012 років також відбулася низка взаємних візитів керівників зовнішньополітичних відомств обох країн, а також робочий візит до Лондона Прем'єр-міністра України Девіда Кемерона (27-28 липня). Водночас, 2012-2013 роки характеризувалися також певним сповільненням динаміки українсько-британських політичних відносин, насамперед політичного діалогу на найвищому рівні. Ця тенденція була обумовлена, передусім, негативними оцінками процесів демократичного розвитку в Україні¹.

Початок 2014-го року позначився радикальною зміною у двосторонніх відносинах між Великою Британією та Україною. Проведення незаконного референдуму в Криму, а також початок кризи навколо Сходу України та загострення її російською стороною навесні 2014-го року² змусили британський уряд переглянути російський трек зовнішньої політики³. Відомо, що майже всі країни світу у тому числі і Велика Британія, визнали цей референдум недійсним та прирівняли його до анексії території, яка юридично належить іншій країні. Також загостренню сприяв нелегальний перехід російських військових на територію Донецької та Луганської областей у квітні 2014 року. Російською стороною це пояснювалось «захистом російськомовного населення від українських неонацистів»⁴.

Реакції лідера Великої Британії Девіда Кемерона були невідкладні на два зазначені випадки. З ситуацією на Сході України, прем'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон вперше звернувся до Європейського Союзу 6 березня 2014 року для включення «українського питання» у порядок денний⁵. Крім того, у своїй промові британський прем'єр призвав країни Європейського Союзу звернутися до президента Російської Федерації Володимира Путіна⁶. Головне прохання, що мали висунути країни російському лідеру було припинення вогню на території Сходу України. Щодо анексії Кримського півострову, то вона призвела до перетворення прем'єра Великої Британії у переконливого лідера у введенні обмежень та санкцій проти Російської Федерації від імені країн-учасниць Європейської спільноти. Результатом цієї ізоляції стало припинення участі Росії у діяльності G-8 («Великої вісімки») ⁷.

У цей же період постало надзвичайне питання Мінських угод – комплексу з 12-ти пунктів, що адресовані російській стороні щодо «українського» питання⁸. Перші зустрічі не відзначилися особливим прогресом.

Тому, у лютому 2015-го року прем'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон знову запевнив президента України Петра Порошенка про те що Велика Британія продовжуватиме санкційну політику щодо Російської Федерації у випадку, якщо Мінські домовленості не будуть виконуватися⁹.

Після переобрання на другий строк Девіда Кемерона у якості прем'єр-міністра країни, на його шляху постало питання про створення нової Національної Безпекової програми стратегії та оборони. Це зумовлювалося тим, що у сучасному світі низка викликів змінилася та потребує до себе більш чітких та рішучих відповідей, які потребують безпекового «перезавантаження»¹⁰.

¹ Політичні відносини між Україною та Великою Британією (2017). <<http://uk.mfa.gov.ua/ua/ukraine-uk/diplomacy>>.

² Владимир Путин внёс обращение в Совет Федерации (2014). <<http://kremlin.ru/events/president/news/20353>>.

³ Соколова, В. (2016). Британо-російські відносини і стратегія Девіда Кемерона щодо політики Російської Федерації відносно України та Сирії (2014-2016 рр.). Одеса: Вісник Одеського Національного Університету, 58.

⁴ Андреева, Т. (2014). *От «малой холодной войны» к обострению отношений*.

<http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=5354#top-content>.

⁵ Премьер-министр Великобритании Д. Кэмерон жестко раскритиковал нерешительность Европы (2016).

Народна рада. <<https://narodnarada.info/news/premer-ministr-velikobritanii-jestko-news-2181.html>>.

⁶ Oral statement to Parliament. Russia's actions in Crimea (2016). <<https://www.gov.uk/government/speeches/russias-actions-in-crimea>>.

⁷ *International weekly* (04.03.-17.03.2014) (2016). <<http://fpri.kiev.ua/wp-content/uploads/2011/01/INTERNATIONAL-WEEKLY-04-05.03.2014-17.03.2014.pdf>>.

⁸ Еремов, Е. (2017). Двенадцать пунктов Минского соглашения по Украине. *РИА-Новости*. <<https://ria.ru/world/20140907/1023121452.html>>.

⁹ Кэмерон: Великобритания будет требовать новых санкций в отношении РФ, если Минские соглашения не реализуются (2017). *Диалог.UA*. <https://www.dialog.ua/news/42073_1424022706>.

¹⁰ Соколова, В. (2016). Британо-російські відносини і стратегія Девіда Кемерона щодо політики Російської Федерації відносно України та Сирії (2014-2016 рр.). Одеса: Вісник Одеського Національного Університету, 59.

Однак, перед формулюванням Девіда Кемерона свого політичного наміру, у середині травня на сайті Парламенту Великої Британії з'явився звіт Міністерства Закордонних Справ¹. Варто зауважити, що звіт стосувався лише російського треку. Проаналізувавши його, автор статті зробив висновок, що з боку уряду Британії «полегшення» у відносинах з Росією не буде. Перш за все, для Парламенту це стосується кризи навколо України: «небажання Росії, як і у 2000-ні для країн Балтії розвитку» та окрім цього використання на чужій території двох різновидів війни, які порушують менталітет іншої нації – традиційної та гібридної.

Згодом, Девід Кемерон домігся від Парламенту ратифікації нової Національної Безпекової Стратегії. Її було видано друком 22 листопада 2015 року².

У Національній Безпековій Стратегії Девід Кемерон виділив декілька зовнішньополітичних напрямів на які уряд та населення Великої Британії має привернути увагу. Один з таких напрямів це російський, що у документі отримав назву «Російська поведінка»³. На цьому треку основною метою для консервативного уряду на чолі з Девідом Кемероном було врегулювати тамтешні конфлікти (окрім конфлікту на Сході України, як відомо уряд Російської Федерації «допомогає» уряду Асада у Сирії розв'язати криваву громадянську війну) шляхом натиску на російський бік санкціями та підтримкою закордонних партнерів (особливо, виділяючи допомогу Сполучених Штатів Америки).

На початку вересня цього ж 2015-го року Велика Британія у обличчі міністра з питань Європейського союзу Девіда Лідінгтона відмітила на зустрічі Міністерств Закордонних Справ у Люксембурзі, що українська та російська сторона намагаються відтворити умови Мінських домовленостей. Також він зазначив, що усі дії мають координуватися під наглядом «третьої сторони», а саме – спостерігачами з ОБСЄ⁴.

Через тиждень, 12 вересня було зроблено заяву вже з боку Міністра закордонних справ Сполученого Королівства Філіпа Хаммонда. У ньому йде мова про те що Велика Британія разом з партнерами по Євросоюзу продовжить тиснути на Росію санкціями до повної імплементації Мінських угод, а також виходу з окупованого Кримського півострова⁵.

Також уряд Великої Британії виразив свій намір допомагати Україні у питаннях відновлення її суверенітету та територіальної цілісності, а також у сферах реформ: модернізації армії, боротьби з корупцією, управління державними фінансами та поверненню активів⁶.

На початку 2016 року було проведено дуже важливий для українських збройних сил курс підготовки піхотних підрозділів Збройних Сил України за стандартами НАТО. Протягом двох тижнів військові інструктори Збройних Сил Великої Британії передавали свій досвід українським військовослужбовцям — учасникам АТО⁷.

Військовослужбовці відпрацювали техніку ведення бою в місті та в умовах пересіченої місцевості, здійснення патрулювання, охорону та оборону важливих об'єктів, протидію диверсійно-розвідувальним групам, рух у колоні та супроводження автомобільних конвоїв. Важливим питанням обміну досвідом між представниками Збройних Сил двох країн стала тактична медицина. Жодне

¹ Russia and relations with the UK: Key issues for the 2015 Parliament.

<<https://www.parliament.uk/business/publications/research/key-issues-parliament-2015/foreign-affairs/russia/>>.

² National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review 2015. *Williams Lea Group*.

<https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/478933/52309_Cm_9161_NSS_SD_Review_web_only.pdf>.

³ National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review 2015. *Williams Lea Group*.

<https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/478933/52309_Cm_9161_NSS_SD_Review_web_only.pdf>.

⁴ Великобритания сделала заявление по ситуации на Донбассе. *Апостроф*.

<<https://apostrophe.ua/news/world/2015-09-05/velikobritaniya-sdelala-zayavlenie-po-situatsii-na-donbasse/34479>>.

⁵ Великобритания пообещала продолжать давление на Россию для выполнения Минских соглашений.

<https://zn.ua/POLITICS/velikobritaniya-poobeschala-prodolzhat-davlenie-na-rossiyu-do-vypolneniya-moskovy-minskih-soglasheniy-188435_.html>.

⁶ Великобритания пообещала продолжать давление на Россию для выполнения Минских соглашений.

<https://zn.ua/POLITICS/velikobritaniya-poobeschala-prodolzhat-davlenie-na-rossiyu-do-vypolneniya-moskovy-minskih-soglasheniy-188435_.html>.

⁷ На Рівненщині закінчився курс підготовки українських підрозділів за участю інструкторів Збройних сил Великої Британії. *Міністерство Оборони*. <<http://www.mil.gov.ua/news/2016/02/02/na-rivnenshyni-zakinchivsiya-kurs-pidgotovki-ukrainskih-pidrozdiliv-za-uchastyu-instruktoriv-zbrojnih-sil-velikoi-britanii--/>>.

заняття не обходилося без практичної евакуації та надання першої медичної допомоги військовослужбовцям¹.

А вже навесні, у березні 2016-го року було підписано новий британо-український договір в рамках оборонної сфери. Автор статті вважає його найбільш значимим за увесь період двосторонніх відносин між двома країнами, бо він не тільки найбільший по строкам виконання (15 років – прим.автора), а й як зазначено на сайті уряду Великої Британії «передбачає такі сфери співпраці, як обмін інформацією щодо потенційних загроз, участь у спільних навчаннях, навчальні програми з підготовки особового складу Збройних Сил України та співпраця у сфері військової техніки»². Для такої потужної європейської країни, як Велика Британія передбачення таких умов для іншої країни, що не є членом ні ЄС, ні навіть НАТО є виключно-сприятливим кроком.

Окрім цього, як зазначається у договорі «Велика Британія планує розширити навчальну програму завдяки підготовці інструкторів. Це дозволить Збройним Силам України перейняти знання й досвід Збройних сил Великої Британії»³.

Через більше ніж півроку, у грудні Міністром оборони Великої Британії Майклом Феллоном було зроблено заяву, що продовження програми підготовки для Збройних Сил України (ЗСУ) за участі британських інструкторів збільшено на рік. Це дозволить більшій кількості українських військовослужбовців скористатися обміном досвіду зі Збройними Силами Великої Британії⁴.

Майкл Феллон також зазначив, що «Велика Британія активізує свою роботу в Європі та по всьому світу. Розширення підготовки Збройних Сил України британськими інструкторами дає чіткий сигнал, що ми підтримуємо Україну і залишаємося відданими її суверенітету, незалежності та територіальній цілісності в умовах тривалої агресії Росії. Продовження підготовки дозволить тисячам українських військових отримати першокласне навчання від найкращих збройних сил світу»⁵.

Разом з тим, уряд Сполученого Королівства направив до Міністерства оборони України старшого радника та надав Україні нелетальної допомоги вартістю понад 1 мільйон фунтів стерлінгів, включно з аптечками першої медичної допомоги та теплими речами для зміцнення їхньої оборонної спроможності⁶.

Після перемоги на парламентських виборах консервативного уряду на чолі з Терезою Мей (відомо, що після оприлюднення результатів референдуму по виходу країни з ЄС Девід Кемерон добровільно пішов у відставку⁷-прим.автора) український трек не значився у пріоритетах зовнішньої політики. Проте, Міністерство оборони Великої Британії та Міністерство Закордонних Справ все одно незалежно від цього продовжували підтримувати Україну.

На 25-тій річниці британо-українських відносин, 10 січня 2017 року посол Британії в Україні Джудіт Гроф у присутності президента України Петра Порошенка відмітила: «Сьогодні британо-українські відносини міцні, як ніколи. Разом ми працюємо задля процвітання та безпеки України. Сподіваємося продовжувати наше плідне співробітництво у процесі руху України на шляху реформ»⁸.

На думку автора статті найважливішою подією у британо-українських відносинах на сучасному етапі стала зустріч прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана з новим прем'єр-

¹ На Рівненщині закінчився курс підготовки українських підрозділів за участю інструкторів Збройних сил Великої Британії. *Міністерство Оборони*. <<http://www.mil.gov.ua/news/2016/02/02/na-rivnenshchyni-zakinchivsya-kurs-pidgotovki-ukrainskih-pidrozdiliv-za-uchastyu-instruktoriv-zbrojnih-sil-velikoi-britanii--/>>.

² UK relationship with Ukraine strengthened by defence agreement. <<https://www.gov.uk/government/news/uk-relationship-with-ukraine-strengthened-by-defence-agreement>>.

³ UK relationship with Ukraine strengthened by defence agreement. <<https://www.gov.uk/government/news/uk-relationship-with-ukraine-strengthened-by-defence-agreement>>.

⁴ Britain extends training of Ukrainian armed forces. <<https://www.gov.uk/government/news/britain-extends-training-of-ukrainian-armed-forces>>.

⁵ Britain extends training of Ukrainian armed forces. <<https://www.gov.uk/government/news/britain-extends-training-of-ukrainian-armed-forces>>.

⁶ Britain extends training of Ukrainian armed forces. <<https://www.gov.uk/government/news/britain-extends-training-of-ukrainian-armed-forces>>.

⁷ Перемитин, Г. Дэвид Кэмерон объявил о решении подать в отставку. *РБК*. <<http://www.rbc.ru/politics/24/06/2016/576ce1809a7947e9f001ad1a>>.

⁸ Джудит Гоф: «Британо-украинские связи сегодня крепки как никогда». *СЕГОДНЯ*. <<https://www.segodnya.ua/politics/pnews/britansko-ukrainskie-svyazi-segodnya-kreпки-kak-nikogda-dzhudit-gof-787040.html>>.

міністром Сполученого Королівства Терезою Мей. Автор пояснює це тим, що більшість часу, відведеного прем'єрству Терези Мей зараз приділяється темі Брекзиту та прискоренню процесу імплементації договору про вихід Великої Британії з Євросоюзу.

Отже, 5 липня 2017 року лідер консервативного уряду Тереза Мей та прем'єр-міністр України Володимир Гройсман обговорили питання про запуск Плану дій Україна-НАТО на період до 2017-20 років. У свою чергу, лідер Великої Британії відмітила прогрес, досягнутий Україною до цього часу. Вона високо оцінила політичну волю, продемонстровану прем'єр-міністром України, і підкреслила важливість підтримки цього актуального питання¹.

Авторові беззаперечно також хочеться відмітити те, що даний План дій вже знаходиться на сайті британського уряду, як один з передових документів у двохсторонніх зносинах обох країн².

Що стосується безпеки, то вона зробила заяву, що Велика Британія залишається стійкою в підтримці територіальної цілісності України та в осудженні незаконної анексії Росії Криму³.

Також, обидва прем'єр-міністри погодилися з важливістю збереження санкцій проти Росії, щоб зберегти політичний тиск до повного здійснення Мінських угод, а також обговорили важливість підвищення спроможності українських збройних сил⁴.

Висновки

Таким чином, аналіз українського вектору британської зовнішньої політики демонструє читачеві два компонента про які варто знати. Перший – 90-ті-2000і роки були активні у двосторонніх зносинах з тої причини, що курс, взятий Україною на євроінтеграційні процеси був цікавий лише українській стороні, що хотіла позбутися «ярликів» радянської влади та будувати свою модель зовнішньополітичної поведінки з країнами. Другий – злам безпекового простору України Російською Федерацією у 2014-ому році шляхом незаконної анексії Кримського півострову та військового проникнення на території Сходу країни.

Автор статті, зміщуючи площину сучасного етапу британо-українських зносин, на наступний 2018-й рік може зробити декілька можливих прогнозів.

По-перше, зацікавленість уряду Великобританії в мирному урегулюванні конфлікту на Донбасі не дасть їй зменшити тиск на Російську Федерацію санкціями.

По-друге, Міністерство Закордонних Справ Сполученого Королівства посилено стежить за виконаннями реформ в Україні, так як шукає в ній надійного зовнішньополітичного партнера.

По-третє, вже існуючий План дій Україна-НАТО передбачає невід'ємну залученість Великобританії в процес допомоги адаптації України до стандартів Північноатлантичного альянсу.

І, нарешті, по-четверте, уряд Сполученого Королівства зараз, після Брекзиту і поступового відходу від загальних цінностей з Євросоюзом є зацікавленим в такому успішному і сильному стратегічному партнері, як Україна. Саме тому уряд Британії готовий будь-яким способом (включаючи також і матеріальний) підтримувати культурні, освітні та економічні зв'язки з українською стороною.

References:

1. Andreeva, T. Ot «maloj holodnoj vojny» k obostreniju otnoshenij [From 'small Cold War' to exacerbation of relations]. <http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=5354#top-content> [in Russian].
2. Cherinko, I. (2007). Ukrayinsko-brytanski vidnosyny: istoriya ta suchasnist [The Ukrainian-British relations: history and modernity]. Kyiv: *Naukovi zapysky IPIEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrayiny* [The scientific notes of IPENR named after I. F. Kuras], 313-321. [in Ukrainian].
3. Dzhudit Gof: "Britano-ukrainskie svyazi segodnja krepki kak nikogda" [British-Ukrainian relations are strong than ever today]. *SEGODNJA* [TODAY]. <<https://www.segodnya.ua/politics/pnews/britansko-ukrainskie-svyazi-segodnya-krepki-kak-nikogda-dzhudit-gof-787040.html>> [in Russian].

¹ PM meeting with Ukrainian Prime-minister Groysman. <<https://www.gov.uk/government/news/pm-meeting-with-ukrainian-prime-minister-groysman-5-july-2017>>.

² Ukraine government priority-action plan to 2020. <https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/625352/ukraine-government-priority-action-plan-to-2020.pdf>.

³ PM meeting with Ukrainian Prime-minister Groysman. <<https://www.gov.uk/government/news/pm-meeting-with-ukrainian-prime-minister-groysman-5-july-2017>>.

⁴ PM meeting with Ukrainian Prime-minister Groysman. <<https://www.gov.uk/government/news/pm-meeting-with-ukrainian-prime-minister-groysman-5-july-2017>>.

4. Eremov, E. 12 punktov Minskogo soglashenija po Ukraine [12 points of Minsk agreement on Ukraine]. <https://ria.ru/world/20140907/1023121452.html> [in Russian].
5. Halyk, V. Ukraina v Yevropi i sviti [Ukraine in Europe and in the world]. http://pidruchniki.com/1148051655646/politologiya/ukrayinsko-britanska_spivpratsya [in Ukrainian].
6. Hrubinko, A. (2005). Ukraino-brytanski vidnosyny 1991-2004 [Ukrainian-British relations 1991-2004]. Ternopil, 14. [in Ukrainian].
7. *International weekly* (04.03.-17.03.2014). <http://fpri.kiev.ua/wp-content/uploads/2011/01/INTERNATIONAL-WEEKLY-04-05.03.2014-17.03.2014.pdf>
8. Kameron: Velikobritanija budet trebovat' novyh sankcij v otnoshenii RF, esli Minskije soglashenija ne realizujutsja [The Great Britain will require for new sanctions for Russia, if Minsk agreements won't be released]. *Dialog.UA* https://www.dialog.ua/news/42073_1424022706 [in Russian].
9. Na Rivnenshchyni zakinchivsya kurs pidhotovky ukrayins'kykh pidrozdiliv za uchastyu instruktoriv Zbroynykh syl Velykoyi Brytaniyi [At Rivne region the training courses of the Ukrainian subdivisions with the participation of the instructors of the British armed forces come to the end]. *Ministerstvo Oborony* [The Ministry of defense]. <http://www.mil.gov.ua/news/2016/02/02/na-rivnenshchyni-zakinchivsya-kurs-pidgotovki-ukrainskih-pidrozdiliv-za-uchastyu-instruktoriv-zbrojnih-sil-velikoi-britanii-/> [in Ukrainian].
10. National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review 2015. *Williams Lea Group*. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/478933/52309_Cm_9161_NSS_SD_Review_web_only.pdf
11. Oral statement to Parliament. Russia's actions in Crimea. <https://www.gov.uk/government/speeches/russias-actions-in-crimea>
12. Peremitin, G. David Kameron objavil o reshenii podat' v otstavku [David Cameron announced his resignation]. *RBK*. <http://www.rbc.ru/politics/24/06/2016/576ce1809a7947e9f001ad1a> [in Russian].
13. PM meeting with Ukrainian Prime-minister Groysman. <https://www.gov.uk/government/news/pm-meeting-with-ukrainian-prime-minister-groysman-5-july-2017>
14. Politychni vidnosyny mizh Ukrayinoyu ta Velykoyu Brytaniyeyu [Political relations between Ukraine and Great Britain]. <http://uk.mfa.gov.ua/ua/ukraine-uk/diplomacy> [in Ukrainian].
15. Prem'er-ministr Velikobritanii D. Kameron zhestko raskritikoval nereshitel'nost' Evropy [British PM David Cameron criticized the Europe's hesitation]. *Narodna rada* [The people's council]. <https://narodnarada.info/news/premer-ministr-velikobritanii-jestko-news-2181.html> [in Russian].
16. Russia and relations with the UK: Key issues for the 2015 Parliament. <https://www.parliament.uk/business/publications/research/key-issues-parliament-2015/foreign-affairs/russia/>
17. Savin, S. Rozvytok ukrayino-brytanskykh politychnykh vidnosyn u druhiy polovyni 1990-kh rokiv [The development of the Ukrainian-British relations in the second half of 90's]. <http://www.kymu.edu.ua/vmv/v/05/savin.htm> [in Ukrainian].
18. Sokolova, V. (2016). Brytano-rosiyski vidnosyny i stratehiya Devida Kameron shchodo polityky Rosiyskoyi Federatsiyi vidnosno Ukrayiny ta Syriyi (2014-2016 rr.) [British-Russian relations and David Cameron's strategy on Russia's politics on Ukraine and Syria]. Odesa: *Visnyk Odeskoho Natsionalnoho Universytetu*, [The Bulletin of the Odesa National University] 58-59. [in Ukrainian].
19. UK relationship with Ukraine strengthened by defence agreement. <https://www.gov.uk/government/news/uk-relationship-with-ukraine-strengthened-by-defence-agreement>
20. Ukraine government priority-action plan to 2020. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/625352/ukraine-government-priority-action-plan-to-2020.pdf
21. Velikobritanija poobeshhala prodolzhat' davlenie na Rossiju dlja vypolnenija Minskih soglashenij [Great Britain promised to continue the pressure on Russia for the implementation of Minsk agreement]. https://zn.ua/POLITICS/velikobritaniya-poobeshchala-prodolzhat-davlenie-na-rossiyu-do-vypolneniya-moskvoy-minskih-soglasheniy-188435_.html [in Russian].
22. Velikobritanija sdalala zajavlenie po situatsii na Donbasse [The Great Britain has made the statement on the Donbass situation]. *Apostrof*. <https://apostrophe.ua/news/world/2015-09-05/velikobritaniya-sdelala-zayavlenie-po-situatsii-na-donbasse/34479> [in Russian].
23. Vladimir Putin vnjos obrashhenie v Sovet Federacii [Vladimir Putin has made an appeal to the Federation Council]. <http://kremlin.ru/events/president/news/20353> [in Russian].
24. Zbirnyk dokumentiv i materialiv (1998). Ukrayina na mizhnarodniy areni (1991-1995 rr.) [Collection of documents and materials (1998) Ukraine in international arena (1991-1995)]. Kyiv: *Yurinkom Inter*, 463. [in Ukrainian].